

આઝાદીના અમૃત મહોત્સવની શાનદાર ઉજવણી

આઝાદીનો અમૃત મહોત્સવ

૧૨ માર્ચ ૨૦૨૧ | સાબરમતી આશ્રમ, અમદાવાદ

વડાપ્રધાનશ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીનું ઉષ્માભર્યું સ્વાગત છે

આઝાદીના અમૃત મહોત્સવની દેશવ્યાપી ઉજવણીનો વડાપ્રધાનશ્રીના વરદ્ હસ્તે શુભારંભ

તારીખ: ૧૨.૦૩.૨૦૨૧, સમય: સવારે ૯:૩૦ કલાકે
સ્થળ: સાબરમતી આશ્રમ, અમદાવાદ

આઝાદીના અમૃત મહોત્સવ પ્રસંગે ગુજરાતમાં આયોજિત વિવિધ કાર્યક્રમો

- ૭૫ અઠ્ઠવાડિયા** સુદી અનેક કાર્યક્રમોથી આઝાદીના અમૃત મહોત્સવની ઉજવણી કરાશે
- ૧૨મી માર્ચ** સાબરમતી આશ્રમથી પદયાત્રીઓ દ્વારા આઝાદીના અમૃત મહોત્સવની ઉજવણી કરાશે, પમી એપ્રિલે દાંડી પહોંચશે
- અમદાવાદ, રાજકોટ, પોરબંદર, માંડવી, કચ્છ, બારડોલી, દાંડી જેવા ઐતિહાસિક સ્થળો ઉપરાંત **રાજ્યનાં ૭૫** સ્થળોએ આઝાદીના અમૃત મહોત્સવની ઉજવણી

વિવિધ કાર્યક્રમોમાં પદાધિકારીઓ, અગ્રણીઓ, મંત્રીશ્રીઓ રહેશે ઉપસ્થિત
સમગ્ર રાજ્યમાં આઝાદીનું ગૌરવગાન કરાશે અને સ્વાતંત્ર્ય વીરોની શૌર્યગાથાઓને ઉજાગર કરાશે

ભવ્ય ભારતના નિર્માણ માટે યુવાનોને પ્રોત્સાહિત કરાશે

આઝાદીના અમૃત મહોત્સવની ઉજવણીમાં આવો, આપણે સૌ સહભાગી બનીએ

- શ્રી નીતિભાઈ પટેલ, નાયબ મુખ્યમંત્રી

આવો, આ પવને ભારતના જ્ઞાન-જ્ઞાનું, દર મનનું પર્વ બનાવીએ...

આજે ૧૨ મી માર્ચ એટલે ઐતિહાસિક દાંડીફૂચ દિવસ

દાંડીફૂચ એ મહાત્મા ગાંધીના નેતૃત્વમાં અંગ્રેજ શાસન સામે કરવામાં આવેલ અહિંસક સવિનય કાળબંધનની ચળવળ હતી. ૧૨ માર્ચ થી ૬ એપ્રિલ ૧૯૩૦ દરમિયાન ૨૪ દિવસ સુધી ચાલેલી આ યાત્રામાં અંગ્રેજ સરકારના મીઠા પર લગાડવામાં આવેલા કર વિરુદ્ધ અહિંસક પ્રતિરોધ દ્વારા પ્રત્યક્ષ કાર્યવાહીનું પ્રતીક રૂપે અભિયાન હતું. આઝાદીનો સૌથી મોટો સત્યાગ્રહ આ યાત્રા હતો. મહાત્મા ગાંધીએ પોતાના ૭૯ યુગદા સ્વયંસેવકો સાથે આ દાંડી સત્યાગ્રહની શરૂઆત કરી. રોજ ૧૦ થી ૧૫ જેટલું માર્લ ખાતે કાપતી આ દાંડીફૂચ સાબરમતી આશ્રમથી શરૂ થઈ નવસારી નજીક દરિયાકિનારે આવેલા દાંડીના દરિયા કિનારે પૂરી કરવામાં આવી. અહીં 'નમક કા કાનૂન તોડ દિયા' ના નારા સાથે મીઠાનો કાચદાનો વિરોધ ચપટી મીઠુ ઉપાડીને કર્યો. ગાંધીજી ના 'કાગડા ફૂતરાના મોટે મરીશ પણ સ્વરાજ્ય લીધા વિના આ આશ્રમમાં પાછો નહીં ફર' એવા મહાનિષ્ક્રમણા નિર્ણય સાથે સાબરમતી આશ્રમથી નીકળેલી દાંડીફૂચના માર્ગમાં હજારો ભારતીય લોકો આ ફૂચમાં જોડાતા ગયા. આશ્રમમાં ત્રણ ભજનોનું ગાન કરી યાત્રીઓને ઠાતોરા કરી કુમ-કુમ તિલક કરી યાત્રા વહેલી પરોઢે દાંડી તરફ સવાન થઈ. રસ્તામાં આવતાં દરેક ગામોમાં સફાઈ, સ્વચ્છતા, નિરક્ષરતા નિવારણ, અંત્યોદય નિવારણ, અસ્પૃશ્યતા નિવારણ, ખાદી અને ગાંધી વિચાર ઝૂંબેશ જેવા કાર્યક્રમો થતાં. રાત્રિ રોકાણના ગામમાં આઝાદી કેમ મેળવી તેની ચોજનાઓ બનતી, ભાષણો થતાં. ગામે ગામ સવાન થતાં. લોકો ગાંધીજીને એક મિશાલની જેમ જોતા. બહેનો પણ આઝાદીના ભજનો અને અંગ્રેજોને હાંકી કાઢવાના અનેક કાર્યોમાં આગળ હતી. પ-એપ્રિલ સાંજે દાંડીફૂચ દાંડી મુકામે પહોંચી અને બીજા દિવસે ૬ એપ્રિલના રોજ સવારે ૬:૩૦ કલાકે ગાંધીજીએ મીઠાનો કાચદો તોડી નાખ્યો જેના પરિણામે સમગ્ર દેશમાં આવા અહિંસક સવિનય કાળબંધન આંદોલન શરૂ થયા. ગાંધીજીએ સાબરમતી આશ્રમથી શરૂ કરેલ આ યાત્રા દરમિયાનની પ્રાર્થનાસભાઓમાં તથા કાર્યક્રમોએ વિશ્વભરના સમાચાર માધ્યમોમાં ધ્યાન આકર્ષિત કર્યું. તેમના નિવેદનોથી તેમની ધરપકડ થવાની સંભાવના વધતી રહી. ભારતીય, યુરોપીયન તથા અમેરીકન સમાચારપત્રોના સંવાદદાતાઓ અને ફિલ્મ કંપનીઓએ આ સમગ્ર ઘટનાક્રમના દસ્તાવેજ અદાલત પ્રગટ કર્યા

૧૨-૦૩-૧૯૩૦ બુધવાર ચંડોલા તળાવ-અસલાલી
૧૩-૦૩-૧૯૩૦ ગુરુવાર ભારેજા-નવાગામ
૧૪-૦૩-૧૯૩૦ શુક્રવાર વાસણા-માતર
૧૫-૦૩-૧૯૩૦ શનિવાર કાંભાણ-નકીઆદ
૧૬-૦૩-૧૯૩૦ રવિવાર બોરિયાવી- આણંદ
૧૭-૦૩-૧૯૩૦ સોમવાર આણંદ ખાતે આરામ.
૧૮-૦૩-૧૯૩૦ મંગળવાર નાપા-બોરસદ
૧૯-૦૩-૧૯૩૦ બુધવાર રાસ-કંકાપુર
૨૦-૦૩-૧૯૩૦ ગુરુવાર મહિસાગર કિનારે કારેલી
૨૧-૦૩-૧૯૩૦ શુક્રવાર ગજેરા-અણખી
૨૨-૦૩-૧૯૩૦ શનિવાર જંબુસર-આમોદ
૨૩-૦૩-૧૯૩૦ રવિવાર ભુવા-સમની
૨૪-૦૩-૧૯૩૦ સોમવાર સમની ખાતે આરામ
૨૫-૦૩-૧૯૩૦ મંગળવાર ત્રાલસા-દેવોલ
૨૬-૦૩-૧૯૩૦ બુધવાર ભરુચ-અંકલેશ્વર
૨૭-૦૩-૧૯૩૦ ગુરુવાર સાંજોદ-મંગરોલ
૨૮-૦૩-૧૯૩૦ શુક્રવાર સામ્યા-ઉમરાશી
૨૯-૦૩-૧૯૩૦ શનિવાર અરધાણ-ભટ્ટાગમ
૩૦-૦૩-૧૯૩૦ રવિવાર સાંધેર-રેલાડ
૩૧-૦૩-૧૯૩૦ સોમવાર દેલાડ ખાતે આરામ
૦૧-૦૪-૧૯૩૦ મંગળવાર છાપરાભાઈ-સુરત
૦૨-૦૪-૧૯૩૦ બુધવાર કિંડોલી-વાંચ
૦૩-૦૪-૧૯૩૦ ગુરુવાર ધમણ-નવસારી
૦૪-૦૪-૧૯૩૦ શુક્રવાર વિજલપુર-કરાડી
૦૫-૦૪-૧૯૩૦ શનિવાર કરાડી-માત્યાડ-દાંડી.
૦૬-૦૪-૧૯૩૦ (વહેલી પરોઢે ચપટી મીઠું ઉપાડી સત્યાગ્રહ પૂરો કર્યો).

મર્ગના મહત્વના સ્થળોએ દાંડી સ્મારકો પણ બનાવવામાં આવ્યા છે. ઐતિહાસિક દાંડીફૂચ નું પુન:આવર્તન અનેક વખત થયું છે. આર્ટિકલના લેખક મહેન્દ્ર પરમાર પંચમહાલ પણ ૧૯૯૮માં આઝાદીની સુવર્ણ જયંતી અવસરે સરકાર દ્વારા યોજાયેલ દાંડીફૂચ સ્મરણ યાત્રામાં ગુજરાતના પ્રતિનિધિ તરીકે સહભાગી થયા હતા જે અહીં નોંધાયું ઘટે. ૧૯૩૦ની દાંડીફૂચ દરમિયાન એ વખતનો દાંડીયાત્રાનો કાર્યક્રમ અને તારીખ સહિત સ્થળો જાણવાનો અહીં પ્રયત્ન કરીશું.

૧. મોહનદાસ કરમચંદ ગાંધી પોરબંદર ગુજરાત
૨. પ્યારેલાલ નાયર પંજાબ
૩. છગનલાલ નાથુભાઈ જોશી ગુજરાત
૪. પંડિત નારાયણ મોરેશ્વર ખેરે મહારાષ્ટ્ર
૫. ગણપતરાવ ગોડસે મહારાષ્ટ્ર
૬. પૂર્વવીરાજ લક્ષ્મીદાસ આચર ગુજરાત
૭. મહાવીર ગીરી નેપાળ
૮. બાલ દત્તાત્રેય કાલેલકર મહારાષ્ટ્ર
૯. જયંતી નાથુભાઈ પરિખ ગુજરાત
૧૦. રસિક દેસાઈ ગુજરાત
૧૧. વિઠ્ઠલ લીલાધર ઠક્કર ગુજરાત
૧૨. દરખજી રામજીભાઈ ગુજરાત
૧૩. તનુજી પ્રાણશંકર ભટ્ટ ગુજરાત
૧૪. કાન્તિલાલ હરીલાલ ગાંધી ગુજરાત
૧૫. છોટુભાઈ મુશાલભાઈ પટેલ ગુજરાત
૧૬. વાલજીભાઈ ગોવિંદજી ગુજરાત
૧૭. વપ્તાલાલ બાલાભાઈ ઝવેરી ગુજરાત
૧૮. અબાસ વરવેજી ગુજરાત
૧૯. પૂંજભાઈ શાહ ગુજરાત
૨૦. માધવજીભાઈ ઠક્કર ગુજરાત
૨૧. નારણજીભાઈ કચ્છ ગુજરાત
૨૨. મગનભાઈ વ્હોર કચ્છ ગુજરાત
૨૩. ડુંગરશીભાઈ કચ્છ ગુજરાત
૨૪. સોમાભાઈ પ્રાગજીભાઈ પટેલ ગુજરાત
૨૫. હસમુખભાઈ જકાબર ગુજરાત
૨૬. દાદુભાઈ ગુજરાત
૨૭. રામજીભાઈ વણકર ગુજરાત
૨૮. દેવકરરાવ ખંડ્યા ગુજરાત
૨૯. ઠાકરનાથ મહારાષ્ટ્ર
૩૦. ગાનગન ખરે મહારાષ્ટ્ર
૩૧. જેઠાલાલ સ્પરેલ ગુજરાત
૩૨. ગોવિંદ દેસાઈ મહારાષ્ટ્ર
૩૩. પાંડુરંગ મહારાષ્ટ્ર
૩૪. વિનાયકરાવ આપ્ટે મહારાષ્ટ્ર
૩૫. રામદીરરાવ સંયુક્ત પ્રાંત
૩૬. ભાલુશંકર દવે ગુજરાત
૩૭. મુન્શીલાલ સંયુક્ત પ્રાંત
૩૮. રાવગન મદ્રાસ પ્રાંત કેરળ
૩૯. વજીભાઈ નાથાલાલ પટેલ ગુજરાત
૪૦. શીવાભાઈ ગોલકભાઈ પટેલ ગુજરાત
૪૧. શંકરભાઈ ભીખાભાઈ પટેલ ગુજરાત
૪૨. જશાભાઈ ઈશવરભાઈ પટેલ ગુજરાત
૪૩. સુખંગલમ પ્રકાશ સંયુક્ત પ્રાંત
૪૪. ટી. ટીટુસ મદ્રાસ કેરલ
૪૫. કિષ્કા નાયર મદ્રાસ કેરલ
૪૬. દરિયાસ વરજીવનદાસ ગાંધી ગુજરાત
૪૭. ધિમનલાલ નરસિંહલાલ શાહ ગુજરાત
૪૮. શંકર મદ્રાસ કેરલ
૪૯. સુભાષચમ આંધ્ર પ્રદેશ
૫૦. રમાલાલ મગનલાલ મોદી ગુજરાત
૫૧. મદનમોહન ચતુર્વેદી રાજસ્થાન
૫૨. હરિલાલ મહિમૂજા મહારાષ્ટ્ર
૫૩. મોતીભાસ દાસ ઓરિસ્સા
૫૪. હરિદાસ મજુમદાર ગુજરાત
૫૫. આનંદ કિંગોરીલી સિંધ સિંધ
૫૬. મહાદેવ માર્ટક કલકાટ
૫૭. જયંતીપ્રસાદ સંયુક્ત પ્રાંત
૫૮. હરીપ્રસાદ સંયુક્ત પ્રાંત
૫૯. અનુરાગ નારાયણ સિંહ બિહાર
૬૦. કેશવ ચિત્રે મહારાષ્ટ્ર
૬૧. અબાલાલ શંકરભાઈ પટેલ ગુજરાત
૬૨. વિષ્ણુ પંત મહારાષ્ટ્ર
૬૩. પ્રેમરાજ પંજાબ
૬૪. દુર્ગેશચંદ્ર દાસ બંગાળ બંગાળ
૬૫. માધવલાલ શાહ ગુજરાત
૬૬. જયોતિરામ સંયુક્ત પ્રાંત
૬૭. સૂરજભાણ પંજાબ
૬૮. ભૈરવ દત્ત સંયુક્ત પ્રાંત
૬૯. લાલજી પરમાર ગુજરાત
૭૦. રતનજી બોરીયા ગુજરાત
૭૧. વિષ્ણુ શર્મા મહારાષ્ટ્ર
૭૨. ધિતામણી શાસ્ત્રી મહારાષ્ટ્ર
૭૩. નારાયણ દત્ત રાજસ્થાન
૭૪. મણિલાલ મોહનદાસ ગાંધી ગુજરાત
૭૫. સુરેન્દ્ર સંયુક્ત પ્રાંત
૭૬. હરિકિષ્કા મોહોની મહારાષ્ટ્ર
૭૭. પૂરંતન બૂચ ગુજરાત
૭૮. ખસન બહાદુરસિંહ ગીરી નેપાળ
૭૯. શ્રી જગત નારાયણ ઉત્તર પ્રદેશ.

સ્ટેચ્યુ ઓફ યુનિટી ખાતે લેસર શોના સમયમાં ફેરફાર કરાવ્યો

કેવડિયા, સ્ટેચ્યુ ઓફ યુનિટી અને અન્ય આકર્ષણોને કારણે કેવડિયા દેશ-વિદેશના પ્રવાસીઓ માટે હોટ ફેવરિટ બન્યું છે. ત્યારે અહીં આવનારા લોકો જંગલ સફારીની મુલાકાત લેવાનું જરાય ચૂકતા નથી. કુદરતના સાનિધ્યમાં નવા નવા જંગલી પ્રાણીઓને જોઈ લોકોનું મન પ્રકૃતિલિપ્ત થઈ જાય છે. પ્રવાસીઓનો આ ઉત્સાહ જળવાઈ રહે તે માટે જંગલ સફારીમાં કેટલાક સમય પહેલા જ બ્લેક પેન્થર અને હિપ્પોપોટેમસ લાવવામાં આવ્યા છે.

બીજી બાજુ સ્ટેચ્યુ ઓફ યુનિટી ખાતે લેસર-શો (પ્રોજેક્શન મેપિંગ શો)ના સમયમાં ફેરફાર કરાયો હોવાની માહિતી મળી રહી છે.

કલાકથી લેસર શો (પ્રોજેક્શન મેપિંગ શો) શરૂ કરવામાં આવશે. અત્રે નોંધનીય છે કે, સ્ટેચ્યુ ઓફ યુનિટી ખાતે સાંજના સમયે યોજાતા લેસર-શો (પ્રોજેક્શન મેપિંગ શો) પ્રવાસીઓ માટે અત્રેનાં મુખ્ય આકર્ષણ પૈકી એક છે. સામાન્ય રીતે સાંજનાં ૦૭.૦૦ કલાકે પ્રવાસીઓ માટે આ શો શરૂ કરવામાં આવે છે. પરંતુ હાલમાં ઉનાળાની ઋતુનો પ્રારંભ થયો છે, જેના કારણે દિન-પ્રતિદિન દિવસ લાંબો થતો જાય છે. તાત્કાલિક અસરથી મુખ્ય વહીવટદારની કચેરી, સ્ટેચ્યુ ઓફ યુનિટી તરફથી આજ રોજ ૧૦ માર્ચ પછી માર્ચથી સાંજનાં ૦૭.૦૦ કલાકનાં બદલે ૦૭.૩૦ કલાકથી લેસર શો (પ્રોજેક્શન મેપિંગ શો) શરૂ કરવામાં આવશે.

